

Dagens ord – välja

Kort förklaring: Välja betyder att bestämma sig för en sak.

I den här guiden får du förslag på samling, hur ordet välja kan användas under skoldagen, aktiviteter i Skoltavlan samt förslag på aktiviteter, sånger och böcker som hjälper eleven att upptäcka och förstå ordet välja.

OBS! Tänk på att modellera under hela samlingen och var extra noga med att modellera dagens ord varje gång det förekommer. Modella är när personal använder samma AKK-sätt som eleverna tillsammans med sitt tal, utan krav på att eleven ska göra det. Detta kan göras med gester, tecken eller bildsymboler (i exempelvis kommunikationskortor, kommunikationsböcker eller digitala hjälpmedel).

Samling (20 min)

Introduktion av dagens ord

- Lyssna på Vad ska jag välja av Linn Johnels. Modella särskilt ordet välja.
- Berätta att dagens ord är välja.
- Säg ordet välja med klassens gemensamma AKK-system.
- Be eleverna leta upp ordet i sina individuella AKK-system. Om ordet inte finns i elevernas system så lägg till det. Elever som inte har ett eget AKK-system kan använda basordskartan som följer med materialet.

Förklara ordet

- Säg ”Välja betyder att bestämma sig för en sak”.
- Synliggör ordet genom att säga att man kan välja på olika sätt. Håll upp två alternativ och välj genom att peka, lek med kort leksaken, välj genom att titta, lek kort med leksaken, välj med auditiv skanning (en personal presenterar alternativen) lek kort med leksaken.

Förslag på material:

Tre föremål exempelvis leksaker, bollar i olika färger, tre sångkort.

Läs berättelsen

Läs berättelsen om Apan Anna antingen på skärm eller utskriven.

Apan Anna gör

Berätta att ni ska göra roliga saker precis som Apan Anna. Fråga ”Vad väljer du?” En personal börjar att välja vad ni ska göra (välj på de sätt elever i klassen väljer, exempelvis peka/säga/teckna/med skanning/reagera med intresse). Säg ”[namn] valde att...” Utför rörelsen. Upprepa.

Förslag på material: bilder för val/väljakartor med rörelser

Ordbild

- Visa ordbilden, ljuda fonemen (**v-ä-l-j-a**) och följ med fingret. Ordbilden finns i slutet på denna handledning.
- Sätt upp ordbilden på väggen.

Extra aktivitet

Lyssna på en sång eller titta på ett videoklipp.

Sånger:

- Hur ska vi åka och resvisa av Märith Bergström Isacsson
- Välja sida av Hansa Band

Böcker:

Farmors hattar av Rafaela Stålbalk
Klose

Tecken på lärande

- Eleven tittar mer när du tecknar/använder deras AKK.
- Eleven tittar mer på sitt AKK.
- Eleven reagerar när du säger ordet.
- Eleven utforskar ordet i sitt AKK. Tolka och svara på de symboler eleven väljer även om det inte är det aktuella basordet.
- Eleven verkar förstå ordet i en vardagssituation, exempelvis vid maten, påklädning eller bokläsning.
- Eleven verkar även förstå ordet i nya situationer och aktiviteter.
- Eleven använder ordet oftare i situationer där det passar in.

Använd ordet under hela dagen

Kom ihåg: Modella bara ordet, förhör inte eleverna om deras förståelse av begreppet. Uppmärksamma och svara när eleven själv uttrycker något, oavsett om det är ett basord eller inte. Om eleven kan uttrycka ordet och vet vad det betyder så ställ öppna frågor eller vänta och förvänta. Instruera eller uppmana dem inte att använda fokusordet.

Använd ordet välja under hela skoldagen, använd det istället för “vill”. Modella att välja på det sätt eleverna väljer snarare än att be eleverna att välja. Hämta inspiration nedan och försök att använda olika kommunikativa funktioner under dagen.

Kommunikativa funktioner

Önskemål och behov	Protestera	Berätta, fråga, svara	Kommentera
jag väljer den jag väljer att	vill inte välja kan inte välja	Förut valde jag ... Vilken väljer du? Vad ska vi välja ?	[namn] väljer att Jag väljer Du väljer

Undervisningsmaterial i Skoltavlan

I Skoltavlan finns följande övningar som innehåller basordet välja. Du hittar dem i biblioteket under kategorin kommunikation. Information om inställningar för materialen finns i den övergripande handledningen för basord.

- Anna – berättelse
- Anna – ramsa
- Anna – välj samma
- Anna – samtalskarta
- Välja – övning

Tips! Du kan också skriva ut text, bilder, bildsymboler och samtalskartor till berättelser och ramsor som stöd i undervisningen. Materialen finns på samma sida som denna lärarhandledning på Skoltavlans hemsida.

Förslag på aktiviteter utifrån ämnesområden

Estetisk verksamhet	Välj sång, välj färg, välj papper. Gör ett <u>Picassoporträtt</u> och välj ögon/näsa/mun.
Läsa, skriva	Gör en låtlista med de låtar som eleverna väljer. Skriv så att eleverna ser.
Motorik	Gör olika stationer som eleverna kan välja på.
Vardagsaktiviteter	Använd välja-kartor (om möjligt inkludera alternativet "annat").
Verklighetsuppfattning	Låt eleverna välja sångkort. Räkna hur många sånger eleverna valde och hur många de inte valde.

Fler förslag som inspiration!

Lek med appar

Material: Surfplatta med en app där eleverna kan välja frisyр/ingredienser till en glass eller liknande.

Ord, fraser: Vad ska vi välja? Vilken väljer du? Jag väljer. Du väljer.

Gör så här: Låt eleverna välja exempelvis frisyр genom att peka, visa med sitt AKK-system, teckna, skanning, reagera på deras val.

Utklädning

Material: utklädningskläder

Ord, fraser: Vad ska vi välja? Vilken väljer du? Jag väljer. Du väljer.

Gör så här: Låt eleverna välja kläder genom att peka, visa med sitt AKK-system, teckna, skanning.

Gemensamt skrivande

Skriv fylla-i-meningar, till exempel på temat Mello: Jag väljer _____.

Eleverna kan välja ord att fylla i meningen med:

- foton på artister
- karaktärer eller personer i sitt AKK-system

OBS! Vägledning för detta moment hittar du i den övergripande lärarhandledningen.

Ordbild

välja

